

**Н.М. Сіренко, д.е.н., професор
А.Ю. Корабахіна, здобувач
Миколаївський національний аграрний університет
Україна**

Сільськогосподарське дорадництво – запорука сталого розвитку сільських територій України

В період агропромислової інтеграції України та Європейського союзу за складних економічних умов особливо важко здійснювати процес ефективного управління процесами сталого розвитку сільських територій. Варто наголосити, що саме за рахунок сільськогосподарського виробництва як базису народного господарства, населення забезпечене продуктами харчування, а промисловість – сировиною.

Сталий розвиток сільських територій – це процес якісних змін, спрямованих на стабільне соціально-економічне зростання сільських територій, підвищення ефективності сільської економіки, рівня зайнятості та якості життя сільського населення на основі реалізації комплексу економічних, соціальних і екологічних заходів державного та місцевого рівня [1]. На сьогоднішній день серед сукупності різних проблем, які стримають сталий розвиток на селі (високий рівень безробіття, низькі рівні доходів селян та соціальної захищеності, недоступні для більшості підприємств малого і середнього бізнесу кредитні програми, зниження інвестиційної привабливості), можна виокремити також і недостатній рівень інформаційно-просвітницької діяльності.

Міністерством аграрної політики та продовольства України з метою підвищення якості життя сільських мешканців, спираючись на світовий досвід, було розроблено Концепцію сталого розвитку сільських територій, відповідно до якої шляхами розв'язання проблеми низького рівня інформаційного забезпечення потреб управління на селі є:

- інформування сільського населення щодо доступу до фінансів;
- створення Національного центру сільськогосподарського дорадництва;
- сприяння інноваціям шляхом просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників.

Відповідно до Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» сільськогосподарська дорадча діяльність (дорадча діяльність) – це сукупність дій та заходів, спрямованих на задоволення потреб особистих селянських та фермерських господарств, господарських товариств, інших сільськогосподарських підприємств усіх форм власності і господарювання, а також сільського населення у підвищенні рівня знань та вдосконаленні практичних навичок прибуткового ведення господарства [2].

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства в Україні станом на вересень 2014 р. зареєстровано 74 сільськогосподарські дорадчі

служби (рис.1), більшість яких знаходиться в таких областях як Чернівецька (8), Чернігівська (7), Харківська (5) та Донецька (5).

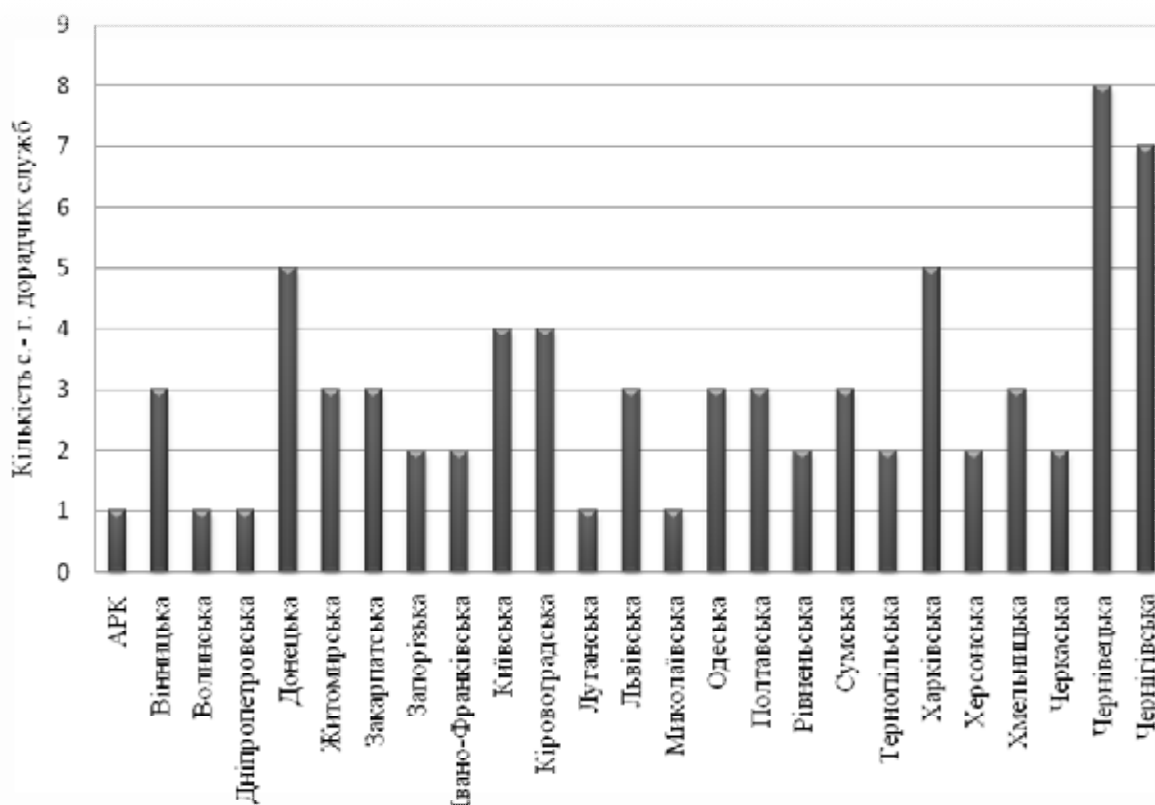

Рисунок 1. Кількість зареєстрованих сільськогосподарських дорадчих служб України

Джерело: розробка автора

Розуміючи важливість спільної інформаційної діяльності, на сьогодні всі сільськогосподарські дорадчі служби, сільськогосподарські дорадники і експерти – дорадники об'єднані у Всеукраїнську громадську неприбуткову організацію «Національну асоціацію сільськогосподарських дорадчих служб України» (НАСДСУ). Метою діяльності асоціації є сприяння покращенню добробуту сільського населення та розвитку сільської місцевості через підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок, а також задоволення та захист соціальних, економічних, фахових та інших спільних інтересів членів асоціації.

Відповідно до Плану заходів щодо реалізації Концепції формування державної системи сільськогосподарського дорадництва створення Національного центру сільськогосподарського дорадництва до кінця 2012 року не відбулося переважно через дефіцит бюджетних коштів.

В умовах сьогодення система сільськогосподарського дорадництва в першу чергу пов'язана із задоволенням інформаційних потреб фермерських господарств, кооперативів, суб'єктів малого підприємництва, які мають низький рівень платоспроможності, і через це низьку здатність замовляти сільськогосподарські дорадчі та консультаційні послуги. Так, спільним наказом Міністерства аграрної політики та продовольства й Міністерства економіки

України № 816/394 «Про затвердження вартості соціально спрямованих дорадчих послуг» визначено наступну вартість таких послуг:

- односторонній семінар (25 осіб-учасників) – 2000 грн;
- демонстраційний показ (30 осіб-учасників) – 3294,24 грн;
- індивідуальні дорадчі послуги (за 1 год. консультацій) – 25 грн;
- інформаційні видання: буклети, інформаційні листки, брошури (за один примірник) – 200 грн [3].

Законодавством передбачено фінансування дорадчої діяльності за рахунок грантів, міжнародної технічної допомоги, коштів міжнародних програм та проектів, благодійних внесків фізичних та юридичних осіб, та інших джерел. Варто відмітити, що міжнародну технічну допомогу в Україні здійснюють країни Європейського Союзу (програма TACIS), США (Агентство Сполучених Штатів з міжнародного розвитку), Канада, Великобританія тощо.

Розбудова системи сільськогосподарського дорадництва в Україні є невід'ємною складовою євроінтеграційного процесу. Статтею 404 проекту Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом передбачається, що співробітництво між сторонами у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій охоплюватиме, серед іншого, наступні сфери: поширення знань шляхом проведення навчальних та інформаційних заходів; сприяння інноваціям шляхом проведення досліджень та просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників [4]. Сьогодні, в першу чергу, важливо забезпечити єдність державних та місцевих органів влади у вирішенні питання фінансування дорадчої діяльності в Україні.

Таким чином, розвиток інформаційного забезпечення за рахунок удосконалення існуючої системи дорадчих служб для управління процесами сталого розвитку сільських територій повинен сприяти прибутковій діяльності сільськогосподарських підприємств та підвищенню рівня життя сільського населення через: активне навчання, запровадження сучасних досягнень науки, техніки і технологій тощо.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення проекту Концепції сталого розвитку сільських територій : розпорядження Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/node/14008>
2. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: Закон України від 17.06.2004 р. № 1807-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1807-15>
3. Про затвердження вартості соціально спрямованих дорадчих послуг : спільний наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства економіки України від 21.11.2007 р. № 816/394 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1330-07>
4. Щодо державної підтримки розвитку сільськогосподарського дорадництва в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1521>